

Вступ до мовознавства

Кредити та кількість годин:

денна форма 4 ECTS; 120 годин: 22 лекційних, 28 практичних, 70
самостійна робота; залік

I. Опис навчальної дисципліни

Вступ до мовознавства – початковий, пропедевтичний курс загального мовознавства. Він знайомить студентів із мовознавством як наукою, з основами теорії мови, інформує про виникнення, походження, сутність мови як явища людської культури, дає уявлення про мову як структуру, дозволяє усвідомити систему мови, засвоїти основні поняття та терміни. Також ця дисципліна покликана ознайомити студентів із основними лінгвістичними термінами, з науковими методами дослідження мовних явищ, готує першокурсників до сприймання мови як суспільного явища, як системи систем, до свідомого сприймання теоретичної бази предметів мовознавчого циклу.

Курс «Вступ до мовознавства» містить систематизований теоретико-практичний матеріал із мовознавства.

Предметом курсу є низка лінгвістичних питань, зокрема:

- природу і сутність мови;
- структуру мови;
- походження мови та закономірності розвитку мов світу;
- виникнення й розвиток письма;
- класифікацію мов світу за походженням і за будовою;
- шляхи й методи вивчення мовного матеріалу;
- зв'язок мовознавства з іншими науками.

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є підготовка студентів до свідомого засвоєння як державної, так й іноземних мов. Унаслідок вивчення дисципліни студент повинен вміти класифікувати методи і прийоми мовознавства; відрізняти мову і мовлення; характеризувати парадигматичні і синтагматичні відношення між мовними одиницями; класифікувати звуки мови за основними та додатковими ознаками; визначати диференційні й інтегральні ознаки фонем; членувати мовленнєвий потік на фразу, синтагму, такт, звук; застосовувати на практиці фонетичну і фонематичну транскрипції; характеризувати типи системних відношень лексичних одиниць: синонімів, омонімів, антонімів, паронімів; аналізувати типи переносних значень: метафоричні, метонімічні, функціональні; аналізувати типи фразеологічних одиниць; характеризувати граматичні значення і критерії виділення різних частин мови різних мов світу; визначати морфологічні типи мов; аналізувати граматичні способи синтетичних й аналітичних мов; пояснювати відмінності між вільними і сталими словосполученнями, характеризувати сурядні і підрядні словосполучення; аналізувати типи речень за різними ознаками; розрізняти актуальне й граматичне членування речень; давати аналіз та оцінку традиційним і сучасним теоріям походження мови; аналізувати види дофонографічного та фонографічного письма.

Навчальна дисципліна «Вступ до мовознавства» формує такі *загальні* та *фахові компетентності*, передбачені освітньою програмою:

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку філології, її місця в

загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- Здатність проводити дослідження на належному рівні, дотримуючись принципів академічної доброчесності.
- Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови.
- Здатність збирати, аналізувати, систематизувати, інтерпретувати й критично осмислювати мовні та літературні факти.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією традиційних і сучасних напрямів лінгвістики та літературознавства для розв'язання професійних завдань.

Мета цієї дисципліни передбачає розв'язання таких завдань:

- ознайомити студентів з основами теорії мови;
- розвинути вміння осмислено підходити до мовних явищ;
- пояснити базові лінгвістичні поняття, необхідні для вивчення будь-якої лінгвістичної дисципліни.

III. Результати навчання

За результатами навчання слухачі зможуть:

- розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови та літератури, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції української філології, уміти застосовувати їх у професійній діяльності;
- збирати, аналізувати, систематизувати, інтерпретувати й порівнювати факти мови та мовлення, використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№	Тема дисципліни
1.	Мовознавство як наука. Галузі мовознавства
2.	Мова, її проблеми і функції
3.	Походження та історичний розвиток мови
4.	Історія виникнення письма.
5.	Звуки мови, їх класифікація. Фонетичне членування мови
6.	Фонетичні процеси
7.	Лінгвістичний (функційний) аспект у характеристиці звуків мови
8.	Слово та його значення

9.	Розвиток лексичної системи мови. Розділи лексикографії
10.	Загальна характеристика граматики. Морфема і словоформа
11.	Частини мови як лексико-граматичні класи слів
12.	Синтаксис. Словосполучення і речення

